

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

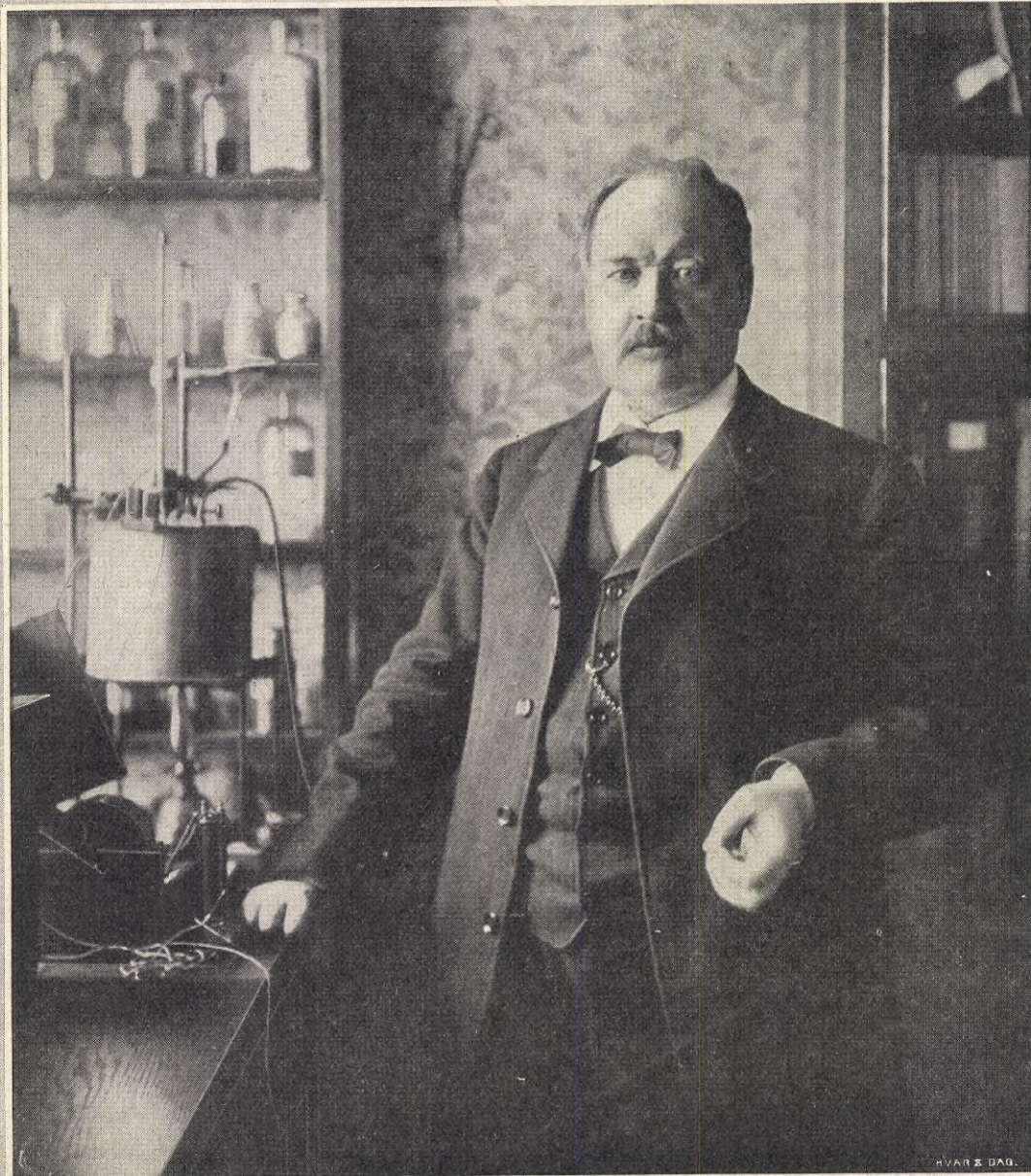

MÄNSKENS BILD FRÅN STOCKHOLM. — AMATÖRFOTGRAFI.

10DE ÅRG.

DEN 7 MARS 1909.

N^Ö 23

HVAR 8 DAG.

Svante Arrhenius.

SVANTE AUGUST ARRHENIUS.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

När Svante Arrhenius år 1903 mottog nutidens främsta vetenskapliga utmärkelse, Nobelpriset, omtalade prof. Cleve vid den bankett, som i sammanhang därmed ägde rum, hursom tjugo år tidigare en ung kandidat infunnit sig på hans laboratorium, sågande: "Herr professor, jag har uppställt en ny kemisk teori". "Väl bekant med det förhållandet, att dödlighetsprocenten bland dylika snillefoster är mycket stor", fortsatte prof. Cleve, "åhörde jag den unge mannens åsikter om sambandet mellan kemisk affinitet (frändskap) och elektrisk ledningsförmåga, men jag får bekänna, att de voro mig alldeles obegripliga". Och han tilllade: "Den nya teorien mottogs i den vetenskapliga världen på samma sätt som ungdomar, som icke äro sådana, som man vill hafva dem. — Striden om teorien blef en världsstrid; men under årens lopp glesnade motståndarnes och tätnade anhängarnes leder, så att teorien numera kan anses vara samtidens. Namnet *Arrhenius* har blifvit ett nytt led i den lysande raden af framstående svenska naturforskare, jämbördigt med *Linné*, *Schéele*, *Berzelius* — kanske till och med höjande sig därutöver. På femtioårsdagen för ett par veckor sedan fick han ock mottaga talrika vittnesbörd om, hvad den svenska vetenskapen i honom skattar och hvad den af honom ännu väntar.

Svante August Arrhenius tillhör en landbrukaresläkt, som är känd från Norra Kalmar län alltsedan början af 1600-talet: namnet är bildadt af gårdsnamnet *Ärena*. Den gren, till hvilken *Svante August* hör, var bosatt å gården *Klöfdala*. Tillsammans med sin broder, den bekante landbruksförfattaren *Johan Arrhenius*, kom hans fader till *Uppsala* som student i början af 1820-talet och stannade där sedan som akademifogde. Då denna befattning var mycket knappt aflönad, förenade han därmed anställning såsom inspektor på *Wijks slottsgård* i *Uppland*, och här föddes *Svante August* den 19 febr. 1859. Modern var *Carolina Thunberg*, bördig från *Klöfdala*. Sedan faderns lönevillkor som akademifogde efter några år förbättrats, inflyttade familjen till *Uppsala*, där sonen sålunda kom att tillbringa sin barndom och ungdom.

Svante August visade redan såsom barn stort intresse för läsning och särskildt för räkning. Vid endast tre års ålder lärde han sig själf, utan föräldrarnes vilja, att läsa och förvärfvade vid mycket unga år en otrolig färdighet i sifferräkning genom att, sittande vid laders sida, följa honom vid additionen af ämbetsräkenskapernas sifferkolumner. Redan vid åtta års ålder, sålunda ett år före den författningsenliga tiden, inskrefs han i *Uppsala katedralskola*, där han genast fick plats i andra klassen. Ehuru yngst af sina kamrater, var han dem nästan alla öfverlägsen i bokliga kunskaper och allmänt vetande. Särskildt utmärkte han sig i ämnena matematik och fysik, däri han hade en utomordentlig lärare i rektorn, *M. M. Floderus*. Vid 17 års ålder (1876) aflade han mogenhetsexamen med utmärkta betyg och öfvergick till universitetet, där han redan efter tre terminer, snabbare än någon före honom, aflade filosofie kandidatexamen. Han studerade sedan först matematik och kemi för att därefter ägna sig åt sitt hufvudämne fysiken.

Emellertid led den praktiska undervisningen i fysik i *Uppsala* vid denna tid (1881) af svåra brister, och *Arrhenius* begaf sig därför till prof. *Edlund* i *Stockholm*, på hvars laboratorium i vetenskapsakademien han fick tillåtelse att utföra sina arbeten. *Edlund* blef snart intagen af hans arbetsätt och gynnade sedermera i hög grad hans intressen. Frukten af hans undersökningar här blef den på franska utgifna afhandling "Recherches sur la conductibilité galvanique", på hvilken han, efter att 1884 ha aflagt filosofie licentiatexamen, förvärfvade doktorsgraden.

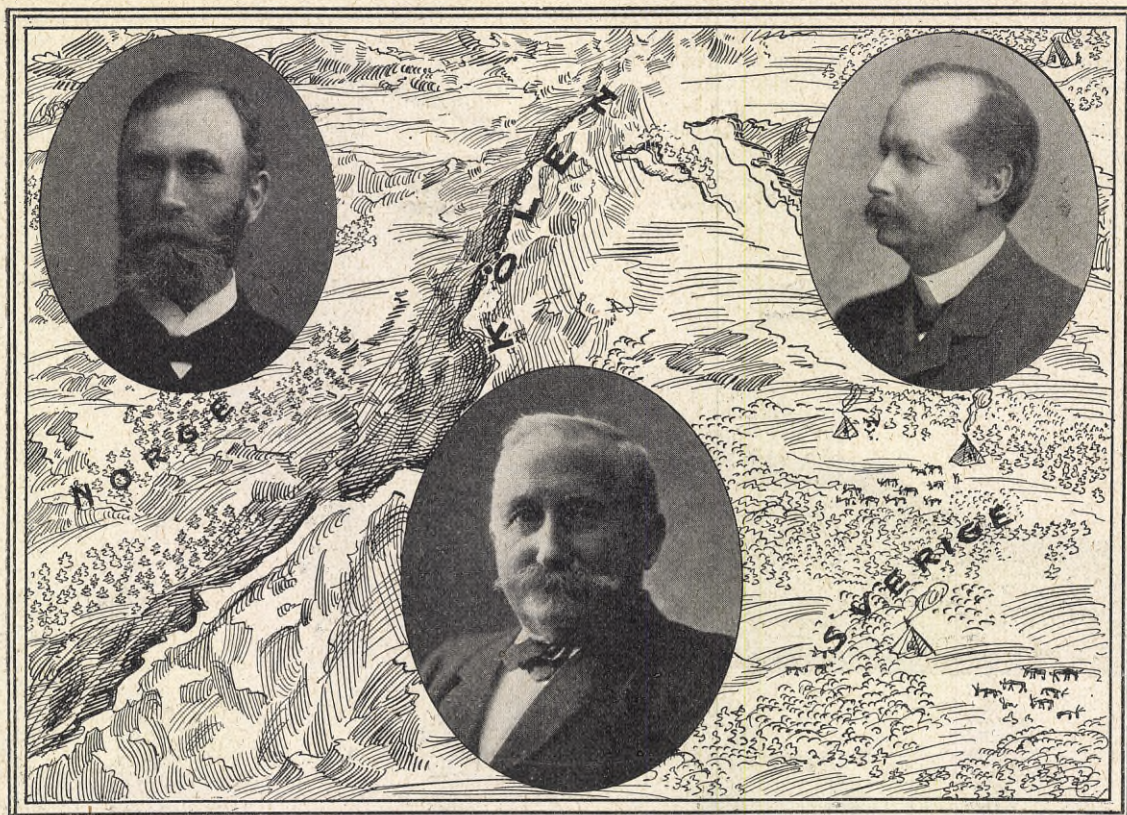
Redan i detta ungdomsarbete framställde *Arrhenius*,

då ännu endast tjugofem år gammal, den epokgörande teori, för hvilken två årtionden senare Nobelpriset tilldelades honom. Redan *Berzelius* hade kommit till den övertygelsen, att de elektriska och kemiska företeelserna stodo i orsakssammanhang till hvarandra, och på grund häraf uppställt en elektrokemisk teori, som emellertid genom nya upptäckter fram emot 1800-talets midt visade sig ohållbar. Den allmänna uppfattningen nöjde sig därefter med att som orsak till de kemiska omsättningarna af materien antaga en viss affinitet eller frändskap, hvars väsen emellertid var fullkomligt obekant. Därefter följde termokemiens blomstringsperiod, under hvilken man trodde sig i värmefenomenen vid kemiska förlöpp ha funnit måttet på den kemiska energiens ändring vid kemiska reaktioner. *Arrhenius* återkom till *Berzelii* teori, om ock i väsentligen modifierad form. Genom sina i doktorsafhandlingen nedlagda undersökningar öfver den elektriska strömmens gång genom vätskor uppställde han nämligen med snillets intuition den teorien, att de kemiska företeelsernas orsak låge i elektriska laddningar hos de inverkan ämnens beståndsdelar. På *Berzelii* tid var denna tanke blott kvantitativt grundad, genom *Arrhenii* teori blef den kvalitativt fastställd och därigenom tillgänglig för matematisk behandling. Redan i doktorsafhandlingen utvecklade *Arrhenius* från sin princip samtliga då bekanta lagar för kemiska omsättningar. Den nya teorien var så revolutionär mot gängse åskådningar, att den vände dem så godt som upp och ned. Den fordrade t. ex., att det måste antagas, att vanligt koksalt, kloratrium, när det löses i vatten, till större eller mindre kvantitet delas upp, d. v. s. *dissocieras*, i sina elementära, hvarandra diametralt motsatta, men elektriskt laddade beståndsdelar, eller *klor-* och *natriumjoner*, hvilka voro de enda kemiskt verksamma ämnena i en koksallösning. *Arrhenii* teori förutsatte vidare, att där en syra och en bas inverka på hvarandra, uppstår såsom primär produkt vatten och som sekundär salt, icke tvärtom, såsom allmänna meningen då var. Sådana mot gängse åsikter stridande mening kunde icke väntas genast antagna. Det fordrades i själfva verket en mer än tioårig strid och en oerhörd mängd nya forskningar, innan teorien lyckades vinna allmänt erkännande. Genom den långvariga striden om denna *elektrolytiska dissociationsteori*, som den plägar kallas, riktades emellertid kemien med stora landvinningar och fördes kemi och fysik, till gagn för bägge, i närmare samband än förut. I själfva verket ha namnen *Arrhenius* och *Van't Hoff*, hvilken senare utbygde *Arrhenii* teori på den rena kemiens område, kommit att gifva prägel åt hela nutidens kemi.

För upphofsmanen hade emellertid upptäckten närmast inga glädjande följder. I *Uppsala* bedömdes hans afhandling endast med det lägsta betyg, som kunde gifvas utan underkännande! Man lär därigenom velat förhindra hans anställning som lärare vid universitetet. En förfrågan om anställning såsom docent i fysik besvarades också mycket tydligt afböjande. Emellertid kom under sommaren 1884 den bekante kemisten *Ostwald*, då professor vid polyteknikum i *Riga*, öfver till *Uppsala* och *Stockholm* och uttalade sig inför vederbörande så förmånligt om doktorsafhandlingen, på hvilken han också erbjöd *Arrhenius* en eventuell docentur i *Riga*, att en till kanslärn sedermera ställd ansökan om docentur i fysikalisk kemi ej afstyrktes af fakulteten. Nu följde flera års fortsatta forskningar vid utländska universitet, framför allt i *Leipzig*, dit *Ostwald*, icke med orätt betecknad som dissociationsteoriens fader, nu hade öfverflyttat. I slutgiltigt skick förelåg den 1887.

Genom *Edlunds* frånfälle redan i aug. 1888 miste *Arrhenius* utsikt att vinna anställning i sitt fädernes-

SKILJEDOMARNE I RENBETESFRÅGAN.

Efter porträtt.

STIFTSAMTMAN G. W. W. GRAM,
utsedd af norska regeringen.

PROF. JUR. D:R HENNING MAD-
ZEN, Köpenhamn, led. af Haagdøm-
stolen, utsedd af de båda öfriga skil-
jedomarne.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre Stålm.-Glg.

F. JUSTITIFRADET, JUR. D:R
IVAR AFZELIUS, utsedd af svenska
regeringen.

Samtliga medlemmarne ha nu utsetts i den skiljedomstol, som, då enighet mellan subkommittéerna ej syns kunna uppnås, enligt konventionen mellan Sverige och Norge af den 26 okt. 1905 angående flyttlappars rätt

till renbete m. m., art. 2, punkt 3 skall afgöra om och i hvilken utsträckning det måste anses nödvändigt för svenska lappar att äfven under icke ovanliga väderleksförhållanden företaga flyttning till Norge före d. 15 juni.

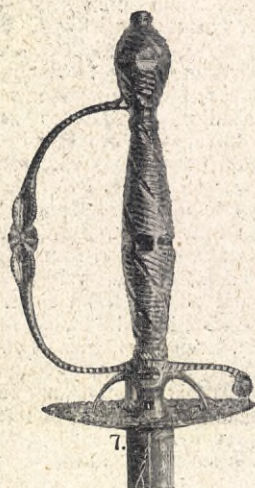
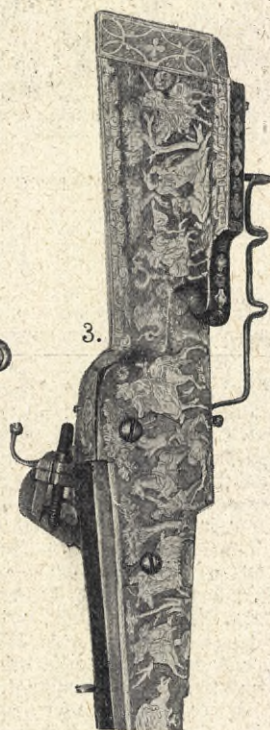
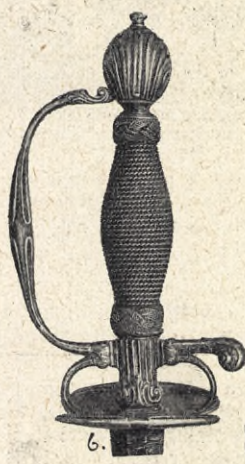
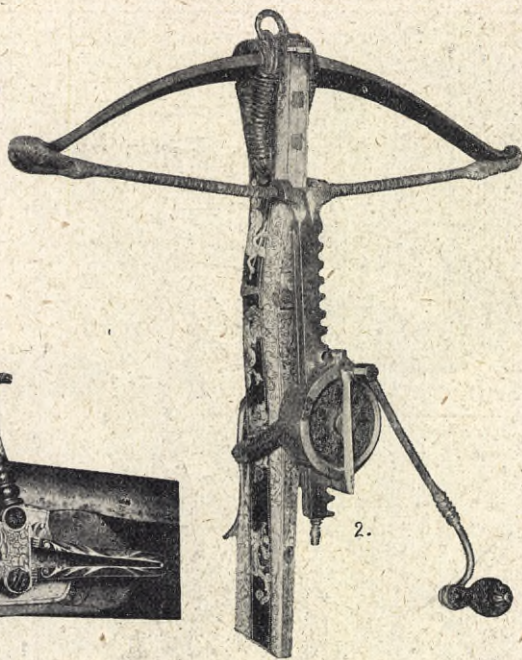
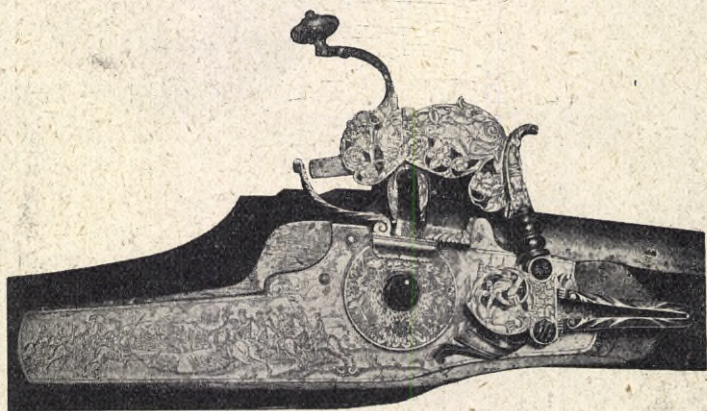
land: tack vare sin ställning som målsman för den fysikaliska kemien kom han till följd af lärostolarnes vid statsuniversitetens stränga uppdelning på ämnena fysik och kemi i häfdvunna betydelser att på visst sätt stå mellan båda. Förslag voro också å bane att anställa honom i Utrecht (såsom fysiker) och i Graz (såsom kemist); först från Giessen erhöll han 1891 ett anbud om en professur i kemi. Åt Sverige bevarades han då af den unga högskolan i Stockholm, vid hvilken han 1891 erhöll den anspråkslöst aflönade platsen som laborator i fysik, hvilken fyra år senare förvandlades till professur. År 1904 mottog han från Vetenskapsakademien i Berlin erbjudande af en professur, som skulle gifvit honom tillfälle till en fortsatt vetenskaplig verksamhet under de förmånligaste förhållanden. Lyckligtvis var Nobelstiftelsen då i tillfälle att här hemma upprätta en fysisk-kemisk afdelning i sitt institut, i chefskapet för hvilket han erhöll en ersättning.

Arrhenii vetenskapliga betydelse ligger emellertid icke blott i uppställandet och utbyggandet af dissociationsteorien, ej heller har han slagit sig till ro med de genom och i sammanhang med denna vunna resultaten. Som det äkta snille han är förenar han med intuitionens gåfva universalitetens. Strax efter hans tillträde till laboratorbefattningen bildades på hans inbjudan det fysiska sällskapet i Stockholm. Genom detta och de talrika in- och särskildt utländska lär-

jungar, som arbetade på hans laboratorium, bragtes de fysiska och fysikaliskt-kemiska disciplinerna öfverhufvud upp till en synnerligen hög lifaktighet i hufvudstaden. Från denna period härröra Arrhenii delvis tillsammans med Nils Ekholm utförda arbeten inom den kosmiska fysiken, hvilka finnas sammanfattade i hans Lehrbuch der kosmischen Physik. Hit hör hans framdragande ur glömskan af den store Eulers snillrika tankar om strålningstrycket och deras tillämpning vid förklaringen icke blott af kometer, solkorona, polarsken och zodiakalljus, utan äfven af sätet för lifvets spridning i universum, hans teori för vulkanismen och hans arbeten tillsammans med prof. Högbom angående variationerna i luftens kolsyrehalt och dessas betydelse som klimatperiodbildande faktorer. Äfven har han sökt tillämpa den fysikaliska kemien på den moderna serumterapien i samarbete med den danske serumforskaren, d:r Thorwald Madsen. Slutligen har han lämnat ett försök till en storartad sammanfattande världsförklaringsbild bl. a. i sina för en större läsekrets afsedda, äfven på svenska utgifna skrifter: "Världarnes utveckling" (1906) och "Människan inför världsgåtan" (1907), skrifter, hvilka alltid skola hafva en bestående plats i historien om människoandens sträfvanden att inom naturförloppets gränser bilda sig en enhetlig uppfattning af världens och lifvets hemlighetsfulla, alltid lika lockande problem.

UR EN SVENSK VAPENSAMLING.

Den 12 och 13 mars försäljes hos Bukowski i Stockholm en vapensamling, som för svenska förhållanden är ganska enastående. De dyrbara föremålen äro samt och synnerligen hämtade ur artisten *Waldemar Nyströms* berömda samlingar af vapen och konstföremål. Såsom förespråkare för de grupper, hvilka bland vapnen äro bäst representerade, återgifva vi några hofvärjor och hjullåsbössor.

1 ocli 3. HJULLÅSBÖSSOR FRÅN 1600-TALET. — 2. ARMBORST MED STÅLBÅGE FRÅN 1600-TALET. — 4. HOFVÄRJA FRÅN 1600-TALET. — 5-10. HOFVÄRJOR FRÅN 1700 TALET.

Efter fotografier.

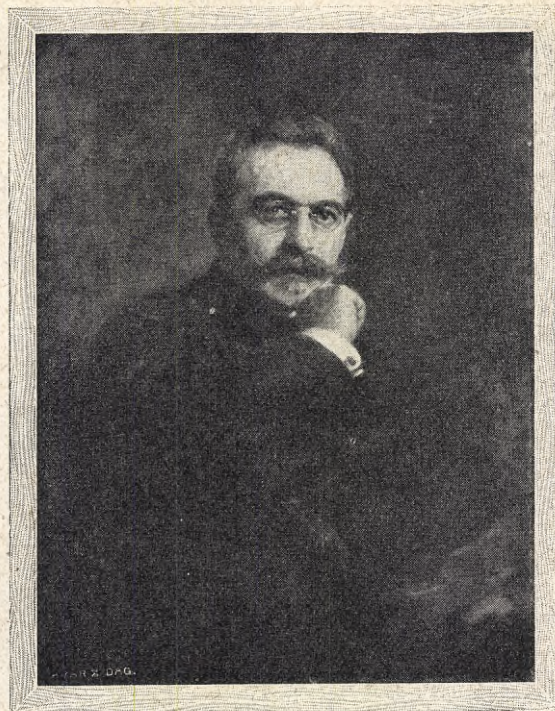
FRÄMMANDE SÄNDEBUD I STOCKHOLM. — UNGERSK MÅLARE.

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Sjöfversparre.

ÖSTERRIKE-UNGERNS POPULÄRE MINISTER, ALBERT ESPERJESY VON SCASZWARAS UND TOTI, lämnar af hälsoskäl Stockholm för att på begäran i disponibilitet rekreatera sig å sitt stamgods i Tyrolen.

ARTHUR VON FERRARIS: *Själfsporträtt.*

På initiativ och föranstaltande af herr Theodor Blanch har en tid i hans utställningslokal i Sthlm visats en samling arbeten af den framstående ungerske porträttmålaren *Arthur von Ferraris*. Utförda med pietet och konstnärlig schwung äro de en god förklaring till den framgång och lysande karriär som blifvit Ferraris förbehållna. I allt omfattar kollektionen sexton bilder med porträtt af en del kända personligheter.

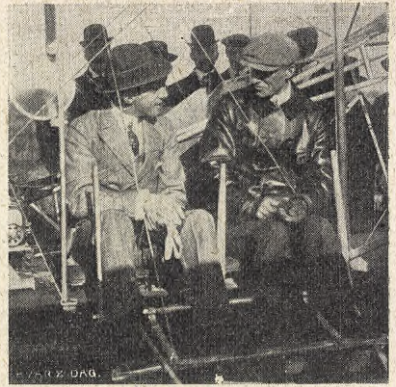
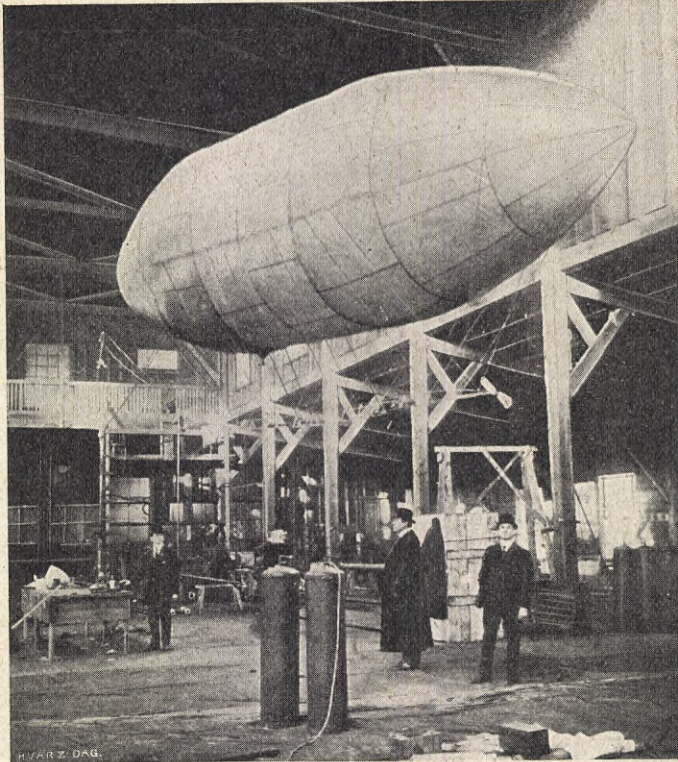
Efter porträtt.

Kliché: Bengt Sjöfversparre.

ASSESSOR P. E. SVINHUFVUD.
Den upplösta finska landtdagens talman.

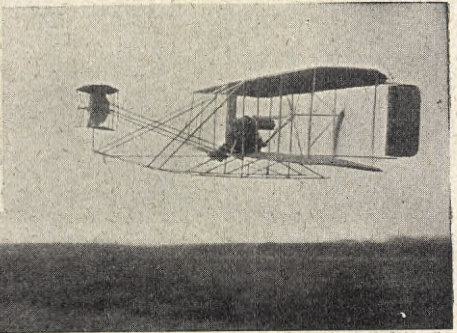

CARAN D'ACHÉ,
den aflidne franske skämttecknaren.

KONUNG ALFONSO OCH WILBUR WRIGHT.

Vidstående bild: EXPERIMENT VID HOBOKEN, en förstad till New-York, med mr Anthony genom trådlös telegrafi reglerade 7 1/2 m. långa ballong, från hvilken i krigstid bomber skulle kunna nedslungas etc.

»JEANNE D'ARC BIENHEUREUSE», ny staty af André Vermare.

BRÖDERNA ORVILLE OCH WILBUR WRIGHT, de ryktbara amerikanska luftseglarne, ha den senaste tiden sysslat med framgångsrika försök med sitt nya aëroplan vid Pau i Frankrike. Konung Alfonso af Spanien aflade ett besök därstädes för att öfvervara en uppstigning och kunde med möda afhållas att själf medfölja på en luftfärd.

Den framstående franske bildhuggaren André Vermare har nyligen fullbordat en staty af Jungfrun af Orléans, hvilken den 18 mars, dagen för hennes helgonförklaring, skall uppställas i kyrkan Saint Louis des Français i Rom. En kopia skall samma dag aftäckas i Orléans, där Jeanne d'Arc i år kommer att firas med stora högtidligheter.

I sitt fyrtionde lefnadsår afled den 26 febr. en af Frankrikes och världens främste skämttecknare — *Caran d'Ache* (portr. se föreg. sida) eller, som hans civila namn lydde, Emmanuel Poiré.

Den monumentala enkelheten och säkerheten i linjerna är hvad som främst kännetecknar hans konst. Hans geniala teckningar, ofta med politiska och sociala motiv, alltid konstnärliga och karaktäristiska, borde, med sina rena konturer, tjäna som mönster för andra lands skämttecknare. Han tecknar sitt franska folk ur alla klasser och läger, kvickt och lustigt, ofta bitande skarpt men alltid träffande och sannt, utan öfverdrift och utan ensidighet. *Caran d'Ache* var sitt folks, en nationell, skämttecknare sådan vi tyvärr ej äga någon. Ty gudi vare lof är ju ännu ej hela svenska folket kolingar, busar och torgmadamer och *deras* tecknare par préférence sålunda ej någon *folkets* tecknare. På senare tid ägnade C. d'A. stort intresse åt en ny form för karikatyr: träsnidade och målade figurer med hvilka han bl. a. å "humoristernas salong" 1907 väckte berättigadt uppseende. Vår fotografi från senaste tid är just tagen vid arbete med dessa träsnidade karikatyrfigurer.

Genom ett kejsarligt reskript upplöstes den 21 februari *finska landtdagen*, som öppnats tre dagar förut. Nya val skola enligt landtdagsordningen företagas i maj och den nya landtdagen sammanträder den 1 juni. Upplösningen var en följd af talmannens, assessor Svinhufvuds, frimodigt konstitutionsenliga svar på trontalet — i hvilket svar han framställt hela finska folkets önskan att vid föredragningen af dess ärenden hos monarken skulle iakttagas en med Finlands lagar öfverensstämmande ordning.

TILL KAMP MOT OPIET.

EN HVIT OPIERÖKERSKA.

stället de hvite börjat hänge sig åt denna last. Till Förenta staterna importerades förlidet år 150,000 skålpund rökopium, och den förtaliga kinesbefolkningen i detta land konsumerade ej på långt när så mycket.

Det har nu gått därhän att man i Förenta staterna insett nödvändigheten af ett internationellt samarbete mot den fruktansvärde fienden. Ursprungligen tänkte man

sig endast en konferens för att reglera importen af hvad man ännu trodde vara blott till de gules fördärf; men när man insett att det var de hvite de gällde, ändrades planen därhän att söka få en internationell kongress till stånd för fullkomligt förbud af opieinförsel till annat än medicinska ändamål. Denna kongress har i dagarna sammanträdt i Shanghai.

I Amerika finnas opiehålorna mest i de förnäma kvarteren. Opiet smugglas öfver gränsen från Kanada, dithärdt från såväl Indien som Kina. Det är en industri som lönar sig och som växer, trots lagen af 1877 som förbjuder kineser att importera opium till Amerika och amerikanska medborgare att handla med opium i Kina.

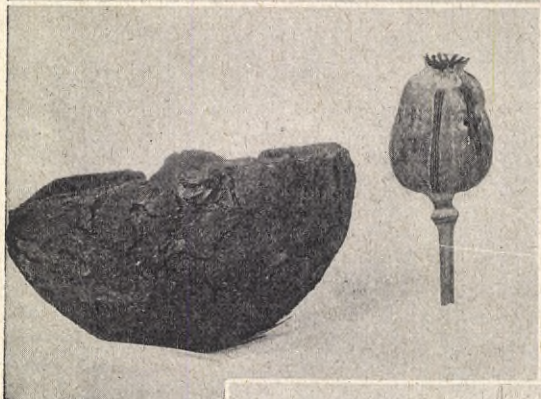
I sistnämnda land har man sistlidet år utfärdat ett edikt, hvilket afser att på tio år göra slut på missbruket genom att absolut förbjuda de yngre användande af opium, hvarigenom nästa generation skulle vara fri från den hemska vanan.

England för sin del har lofvat att under tre år årligen förminska opieexporten från Indien med en tiondedel, och förklarar, att om kineserna visa sig på allvar vilja arbeta mot förbannelsen, skall det göra ännu större inskränkningar i sin utförsel.

Opiebruket har ju aldrig hunnit till samma punkt i Europa som i Amerika; men allbekant är att i många europeiska storstäder, främst i de engelska och franska hamnstäderna, de vidriga opiehålorna länge existerat. —

En viss kvantitet opium måste ju alltid produceras, ty dess betydelse inom läkekonsten är ej oväsentlig. Men nödvändigheten af dess odlande som medicinalväxt behöfver ej ursäktas dess bruk som nationsfördärfvare.

Opium erhålles som bekant därigenom, att den hvita mjölksaften i de omogna kapslarna på vallmaväxten — papaver somniferum — utpressas och får stelna i luften.

Å DE BÅDA MEL-
LERSTA BILDERNA
SYNAS KAPSLAR
(de mindre) af vallmo-
växten och (de större)
de torkade opiekulorna.

Medan Kina arbetar på att befria sig från det fördärliga opiemissbruket, har detsamma vunnitspridning på andra håll. Bevisligen ha kineserna alltmer afstått från att använda opium, medan i

ETT HUS I PHILADELPHIA MED ETT OPIUMÄSTE.

SVEN HEDIN I ENGLAND OCH SKOTTLAND.

Dr: Sven Hedin vistas f. n. på föreläsningsturné i England. Den 23 febr. mottogs han i London i audiens af konungen, och samma dag hade han tillfälle att i en mera vetenskaplig form än hvad förut kunnat ske framlägga resultaten af sin resa för Geografiska sällskapet, där en sällsynt fulltalig samling kännare af Centralasien hade tillstädeskommit. "Dr: Hedin", yttrade sällskapets president vid diskussionens avslutande, "har otvivelaktigt utfört ett storslaget arbete hvilka termer som än användas därom. Hans resor och hans utfyllnad af den hvita fläcken i Tibet stå inskrifna i geografis annaler för alla tider."

Dr: R SVEN HEDIN (X) I SKOTTLAND. Som nr: två från höger synes svenske konsulin i Glasgow S. T. von Goes.

Också i Skottland har dr: H. nu aflagt besök — han har f. ö. såväl i Edinburg som Glasgow två gånger tidigare föreläst om sina resor i Centralasien. Vid första besöket i Edinburg erhöi han The Royal Scottish Geographical Society's stora silfvermedalj och andra gången den s. k. Livingstoneska gulmedaljen. Vid sitt senaste besök i den skottska hufvudstaden mottogs han med stormande hyllningar. Det samma var i ännu högre

grad fallet med Glasgow. Redan långt i förväg var den storartade lokalen Saint Andrew's Hall till sist plats utsåld, och då vår frejdade landsman visade sig å tribunen, mottogs han af de 3,400 åskådarna med stormande ovationer, liksom äfven det vältaligt framsgdda föredraget, hvilket räckte i öfver två hela timmar. Under sin vistelse i Glasgow var dr: H. professor Georg Adam Smith's gäst.

»EROTIKON».

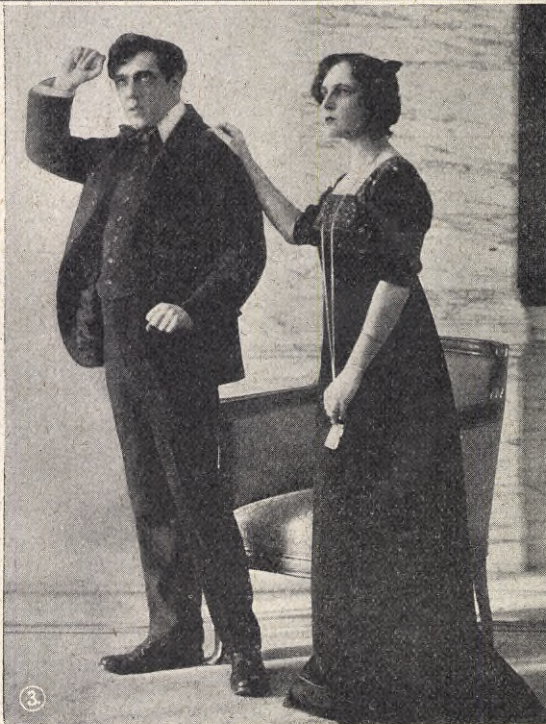

PER HALLSTRÖM. Efter ett i dagarne af H. 8. Dis Stockholmsfotograf taget porträtt.

På K. Dramatiska teatern framfördes den 22 febr. *Per Hallströms "Erotikon"*.

Spirituellt och synnerligen roande riktar författaren sin satir mot dem "som veta allt om kärleken — utom hur den känns." Den kräfvande personaluppsättningen hade kallat teaterns bästa krafter i elden hvilka upprätthöllo en genomgående munter stämning hos publiken.

»EROTIKON» PÅ KUNGL. DRAMATISKA TEATERN.

1. A. DE WAHL OCH FRU A. LINDBERG.

2. HERR A. LAVÉN.

3. HERR G. HILLBERG OCH FRÖKEN LANDERHOLM.

4. FRÖKEN BORGSTRÖM.

(Se vidare å nästa sidat)

Foto Jæger, Sthlm

Kläd: Kem. A.-B. Bengt Sjöströmsparre Sthlm—Og

»EROTIKON».

(Till föreg. sida.)

1. Scen ur 3:dje akten.
Herman Bardolf, författare — hr de Wahl.
Stella — fru Lindberg,
Bardolf: — Jag tänkte föreslå, att vi göra vår skilsmässa definitivt.
Stella: — Herman Bardolf, hvad menar ni?
2. Scen ur 4:de akten.
Wilhelm Triewald, fil. dokt. — hr Lavén.
— Så var det med denna epokgörande nyhet.
3. Scen ur 1:a akten.
Erik, artist — hr G. Hillberg.
Hjördis — frök. Landerholm.
Erik: — Mistro inte min konstnärssjäl. Det var något grannt öfver din lössläppta elakhet. Jag fick färgvisioner i grönsvalt.
4. Scen ur 3:dje akten.
Júlia, Adolf Hedlingers hustru — frök. Borgström:
— Men Adolf, Bardolf, Adolf, Bardolf! Nu ha vi ju äntligen fått honom att gå med på det. Hvad i himlens namn skall jag göra med Adolf?

Foto. Jäger, Sthlm.

Klisché: Bengt Sjöfransparre.

»MRS DOT» Å SVENSKA TEATERN: SCEN UR 1:A AKTEN.
Gerald Halstane — hr Wingård. Mrs Worthley — fru Bosse-Wingård.
Gerald Halstane: "Du tappade visst något".

På Svenska teatern i hufvudstaden ryckte den 25 febr. den engelske författaren W. S. Maugham in med sin bekanta pjäs "Mrs Dot". Lif i framställningen, eleganta toiletter och snärtar à la Shaw i replikerna fångade publiken och tillförsäkrade stycket efter allt att döma en stadigvarande framgång.

*

Gerhard Hauptmans skådespel "Väfvarna" — dock icke i den af Edv. Alkman gjorda öfversättning, hvori

dramat är känt i Sverige — uppfördes den 24 febr. för första gången i svenska landsorten: det gafs nämligen då af Lindrothska sällskapet å Norrköpings teater.

Den märkliga pjäsens ämne är hämtadt från den svåra kris som hemindustrien undergick vid storindustriens frammarsch och som i midten af 1840-talet framkallade verkliga hungerrevolter i Tyskland.

Utförandet vittnade om en intresserad regie och mycken ifver för uppgiften hos de agerande.

Foto Een. Norrköping.

Klisché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfransparre Sthlm.—Ösp

»VÄFVARNA» AF GERHARD HAUPTMAN Å NORRKÖPINGS TEATER: SCEN UR 2:DR AKTEN.
1. Ansorge — hr Bylander. 2. Moritz Jäger — hr Hammarén. 3. Baumert — hr W. Larsson.

INTERPARLAMENTARISKA FREDSGRUPPEN: Sittande fr. v. till h.: Leksell, greve R. Hamilton, Beckman, ordföranden frih. C. C:son Bonde, Broomé i Bärslöf, biskop von Schéele, E. Wawrinsky.

Foto. Wulff Sthlm.

FOLKSKOLEINSPEKTÖRERNAS RIKSMÖTE.

Den 22 och 23 febr. sammanträdde i Sthlm 18 af rikets *kommunala folkskoleinspektörer*. På föredragningslistan voro upptagna frågor som närmast sammanhänge med deras ställning till landets folkskoleväsen o. hvilka nuvarande form kunde larfa en utredning eller modifiering. Stadgar antogs för en permanent sammanlutning mellan städernas folkskoleinspektörer, "Städernas folkskoleinspektörsförbund". — Vår bild visar från vänster rundt om bordet:

P. A. Pettersson, Eskilstuna; K. E. Dahmén, Halmstad; J. Bager-Sjögren, Norrköping; M. Nordell, Örebro; And. Hellner, Kalmar; Rob. Johansson, Jönköping; dir. E. Hammarlund, Sthlm; Alfr. Fridén (sekr.), Linköping; F. v. Schéele (ordf.), Sthlm; kanslirådet K. A. Lyttkens; A. O. Stenkula (v. ordf.), Malmö; Larsson, Karlstad; Sandström, Luleå; R. Holm, Göteborg; G. Nordlander, Gälle; C. Nordendahl, Borås; M. Strandberg, Västerås; A. L. Wennström, Lund; B. A. Boman, Falun; J. S. Bergman, Stockholm.

GENERAL BOOTH I SVERIGE.

Efter fotografi

Kliché - Bengt Sjöforsparre.

GENERAL WILLIAM BOOTH, en filantropiens storman. — FRÄLSNINGARMÉNS HÖGKVARTER OCH TEMPEL I STOCKHOLM

Frälsningsarméns chef general Booth besöker f. n. Sverige, där han å flera platser beredes ett officiellt mottagande.

Ännu vid 80 års ålder unnar sig frälsningsgeneralen ingen ro, och trots det märkliga lifsverk han under mycken storm och kamp utfört, finner han icke tiden inne att njuta sitt arbetes lön.

— Det kan i detta sammanhang förtjäna omnämnas, att frälsningsarmén i Sverige f. n. räknar c:a 200 kårer och 400 utposter samt omkr. 1000 officerare, kadetter och fast anställda.

Efter fotografi

NYBODA TUNNEL, strax utanför Hornstull i Stockholm, där nyligen en svår sprängningsolycka inträffade, vid hvilken en arbetare slets i stycken och två blefvo svårt skadade.

Kliché - Bengt Sjöforsparre.

Associfotografi

TRANSPORT PR. AUTOMOBIL AF ÅNGPANNA.

Kliché - Bengt Sjöforsparre

En märklig transport ägde rum natten mellan den 25 och 26 febr., då en *större ångpanna* väggande 13,500 kg. drogs tvärs genom Malmö, en vägsträcka af 3 km. af en 24 hästkr. Scania automobil på en tid af 47 minuter. Den sammanlagda vikten af automobilen, ångpannan och blockvagnen utgjorde 22,000 kg.

Den 20 febr. fastspikades de sista skenorna å under byggnad varande *Södra Ölands järnväg*. Den högtidliga akten ägde rum vid Årstad å norra delen af linjen i närvaro af styrelsens medlemmar, en-

Foto. Högstedt, Borgholm DE FÖRSTA TÅGEN Å SÖDRA ÖLANDS JÄRNVÄG MÖTAS.

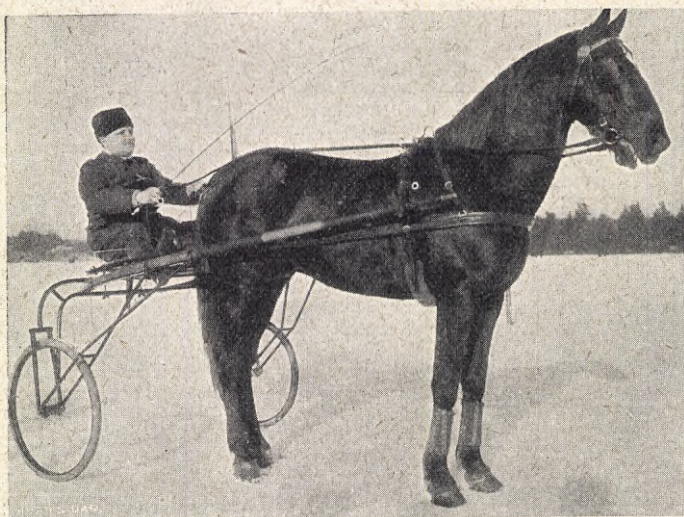
Kliché: Bengt Sjöforsparre.

Efter fotograf. Kliché: Bengt Sjöforsparre. EXTERIÖR AF KARLSHAMNS NYA STADSHOTELL.

Efter fotograf. Kliché: Bengt Sjöforsparre. DEN SISTE KAMMAKAREN (från handtverksmässan i Köping).

Amatörfoto. Kliché: Bengt Sjöforsparre. FRÅN MELLERSTA KALMAR LÄNS TRAFIKLUBBSTÄFLAN Å KALVENÄSSJÖN DEN 21 FEBR 1909: Radix, ägare disp. Th. W. Jeansson, Oskarshamn, 1:ste pristagare i andra loppet.

treprenörerna och ingenjörer som utfört järnvägsbyggnaden.

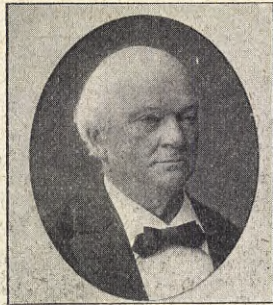
Å vår foto synes när tågen från Färjestaden och Borgholm mötas å ömse sidor om den plats där sammanspikningen skedde.

*

En originell basarfest fingo Köpingsborna nyligen njuta af — en af stadens handtverksföring anordnad handtverksmässa i gamla stilen, där man bl. a. fördes tillbaka till Köping fordomtima.

Det var åtskilliga från den vanliga basartypen afvikande företeelser som här uppenbarade sig, och till de större attraktionerna torde få räknas en kammakare i sin verkstad. Det var den 75-årige Adolf Edvard Hedberg från Kungsälf som i verkligheten lär vara Sveriges ende kvarlevande kammakare.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

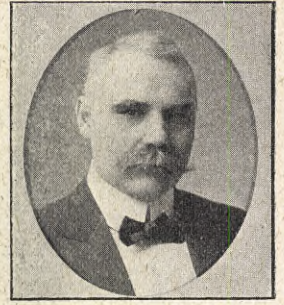
N. Y. SAHLIN.
F. d. Professor. — Stockholm.
85 år 4 Mars.*

J. GÖRLING.
Organist. — Sunne.
60 år 26 Febr.*

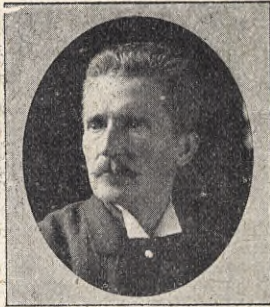
A. T. RUDELIUS.
Major, trafikchef. — Linkö-
ping. 65 år 21 Febr.*

H. E. AMÉEN.
Utnämnd till justitieråd.*

B. MÖLLER.
Kyrkoherde, kommunalman. —
Kristianopol. 70 år 18 Febr.

P. EKSTRÖM.
Konstnär. — Göteborg.
65 år 23 Febr.*

B. G. J. CAVALLI.
Apotekare, Numismatiker. —
Sköfde. 60 år 24 Febr.*

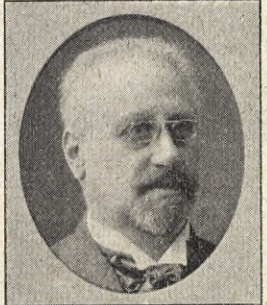
E. CARLSON.
Öfverdirektör. — Stockholm.
55 år 14 Mars.*

F. J. TIGER.
Musikdirektör. — Stockholm.
60 år 19 Febr.*

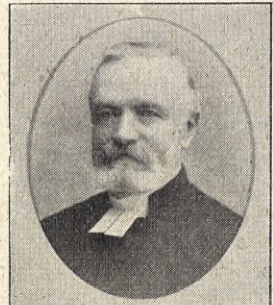
A. G. NOREEN
Professor. — Uppsala.
55 år 13 Mars.*

E. L. PH. MEYER
Docent — Uppsala.
55 år 5 Mars.*

J. L. BORELIUS.
Med. dr. Professor. — Lund.
50 år 11 Mars.*

K. A. KASTMAN.
Prost. — Kuddby.
70 år 1 Mars.*

J. F. BELIN.
Fabrikör. — Gefle.
65 år 6 Mars.*

G. J. V. STÉENHOFF.
Provinsialläk. — Oskarshamn.
50 år 9 Mars.*

CARL YNGVE SAHLIN. Studentexamen 41, fil. doktor 51. Docent i teoretisk filosofi 53 och utn. 56 till adjunkt i teoretisk och praktisk filosofi vid Lunds univ., professor 62. Professor vid Uppsala univ. i praktisk filosofi 64—94. Universitetets rektor 76—89, har S. äfven varit inspektör för flera nationer. stadsfullmäktig m. m. Juris hedersdoktor 93. Utöfrlig biografi jämte helsidesporträtt återfinnes i H. S. D. Arg. IV: 24.

JONAS GÖRLING. Organistex. 71. Skollärare i Sunne 71—85. Organist därstädes sedan 72. Stiftare af Värmländska sångarförbundet och dess ordförande 98—02.

ALFRED THEODOR RUDELIUS. Studentexamen 63, löjtnant vid Kalmar reg. 73, major i armén 02. Trafikchef vid olika järnvägar. Led. i zontariffkommittén 08.

HERMAN EDVARD AMÉEN. Studentexamen 80, hofrättsexamen 83,

* Utöfrliga data å nästa sida.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

assessor i Svea hofrätt 95, revisionssekr 01, häradshöfding i S. Åsbo och Bjäre härads domsaga 04. Sekreterare i Norrlandskommittén 01-04. Stadsfullmäktig i Engelholm. Landstingsman i Kristianstads län Justitieråd 09.

PER EKSTRÖM Elev vid fria konsternas akademi 66-72. Vistades i Frankrike 75-90. Bosatt i Sverige, från 1891. Landskapsmålare. Hellsidesporträtt jämte biografii återfinnes i H. S. D. årg. VI:18.

BROR GUSTAF JULIUS CAVALLI. Känd numismatiker Sedan 74 innehavare af apoteket i Sköde. Korresponderande ledamot af Vitterhets-, Historie- och Antikvitetsakademien. Hedersledamot i Nordiska museet. Hedersledamot och ledamot i flera in- och utländska Arkeologiska och Numismatiska föreningar. Ledamot af Svenska läkarsällskapet

C. H. BERGMAN. †
E. o. Hofpredikant, teol. doktor. — Stockholm.
F. 28. † 17 Febr. 09.*

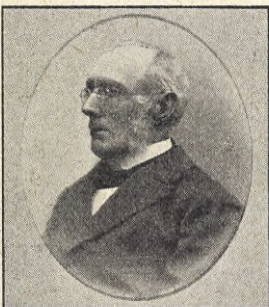
A. OLSSON. †
Kommunalordf. — Falun.
F. 62. † 19 Febr. 09.

H. A. JOHANSON. †
Disponent. — Gislaved.
F. 63. † 21 Febr. 09.

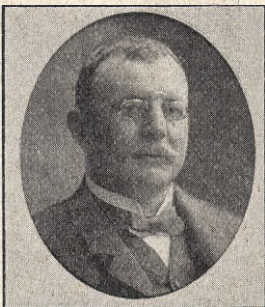
E. BORG. †
Filantrop. — Stockholm.
F. 26. † 25 Febr. 09.*

A. SAHLÉN. †
Fil. dr, f. d. Redaktör. — Vänersborg.
F. 34. † 22 Febr. 09.*

A. F. JOHANSSON. †
Kyrkovård, kommunalman. — Kytälared, Brämhult.
F. 46. † 18 Febr. 09.

J. G. SCHULDHEIS. †
Medicinalråd. — Stockholm.
F. 64. † 22 Febr. 09.*

* Utförliga data nedan.

ERNST CARLSON. F. d. professor, öfverdirektör i Kungl. öfverstyrelsen för rikets allm. läroverk. Läroboksförfattare. Utförlig biografii jämte hellsidesporträtt återfinnes i H. S. D. årg. VI:5.

FRANS JOHAN TIGER. Organistex. 73, musikdirektörsex. 76. Sånglärare vid K. Sjökrigsskolan 76-05, musiklärare i Nya Elem.-skolan från 80 m. m. Landskaps- och marinmålare. Medlem i Svenska konstnärernas förening.

ADOLF GOTTHARD NOREEN. Professor i nordiska språk vid Uppsala univ. Språkforskare. Vetenskaplig författare. Hellsidesporträtt jämte biografii återfinnes i H. S. D. Årg. V:25.

ERNST LUDVIG PHILIP MEYER. Studentex. 72, fil. doktor 82. Lärare vid Högre Latinläroverket i Göteborg 84. Docent i litteraturhistoria vid Uppsala univ. 88, biblioteksammanuens 1901.

JACQUES LUDVIG BORELIUS. Studentexamen 77, med. doktor 90, amanuens vid Kliniken i Uppsala. 85-87. Andre läk. vid Sahlg. sjukhuset i Göteborg 87-91, Docent i kirurgi vid Lunds univ. 90-91, lasarettsläk. i Karlskrona 91-98. T. f. professor i kirurgi och obstetrik vid Lunds univ. 98, prof. i kirurgi 99. Prosektor vid univ. sedan 07. Sjukhusdir. vid lasarettet i Lund 99. Stadsfullmäktig 04, landstingsman 06.

KNUT ARVID KASTMAN. Studentexamen 57, teor. teol. ex. 62, praktisk s. å. folkskollärare, 62, andre hufvudlärare vid seminarium i Linköping 63, seminariedirektör i Östergötland 64. Folkskoleinstruktör i Östergötland 67. Föreståndare för seminarium i Falun 71, rektor i Kalmar 73, folkskolein-

spektor 72-78, kyrkoherde i Örberga och Nässjö 77, i Törnevalla 80, prost 91 och kyrkoherde i Kudby sedan 92. Ordft i kommunalstämma i Törnevalla.

JOHAN FREDRIK BELIN. Mångårig led. af stadsfullmäktige, fattigvårdsstyr., kyrkoråd, kyrkovård och kassaförvaltare, led. i styr. för Gäfle stadsparb. m. m.

GOTTHILF JOHAN VILHELM STÉENHOFF. Studentex. 78, med. lic 87. Fängelseläk. 88, andre stadsläk. i Sundsvall 99, prov.-läk. i Oskarshamn distr. sedan 08. Led. af hälsovårdsnämnden i Sundsvall 94-08, af skolrådet 04-07, af barnvårdsnämnden i Sundsvall 04-08.

CARL HENRIK BERGMAN † Studentex. 47, fil. doktor 51. Teor. teol. ex. 55, praktisk 56, prästvigd s. å. pastorage. 63. Tjänstgj. e. o. hofpredikant 69-98.

ELSA BORG. † Föreståndarinna för kvinnohemmet i Hvita bergen på Söder. Utförlig biografii jämte hellsidesporträtt återfinnes i H. S. D. Årg. X:13.

ANDERS SAHLÉN. † Studentexamen 53, fil. doktor 80, vik. lektor i Vänersborg 69-82. Redaktör och utgivare af Tidning för Vänersborgs stad och län 93-98. En af svenska nykterhetens banbrytare.

JOHN GEORG SCHULDHEIS. † Studentexamen 83, med. dr 98 och s. å. docent i psykiatri vid Uppsala univ. Medicinalråd och t. f. öfverinspektör för sinnessjukvården i riket 01. Författat en hel del skrifter inom den medicinska vetenskapen, särskildt i psykiatrien.

I allt större upplaga utgår

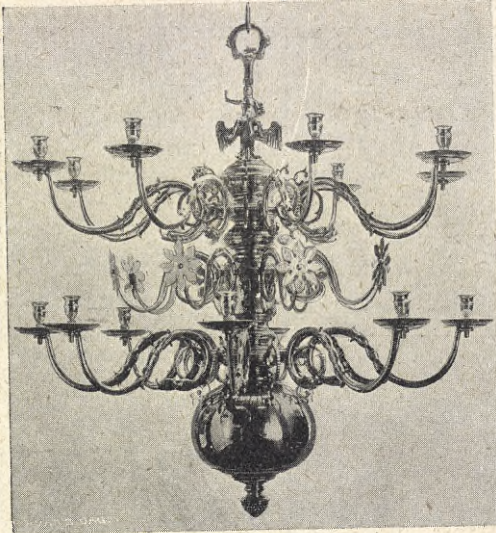
GULD-AX

HVAR 8 DAGS VECKOBIBLIOTEK FÖR UNDERHÅLLANDE LÄSNING OCH TIDSFÖRDRIF.

Det finns ingen i lämplighet jämförlig svensk tidskrift för läsning i hemmet och på resor.

GULD-AX har ett omväxlande innehåll af svenska originalberättelser, humoresker och skisser, anekdoter, "Nötknäppare", täflingar med många pris, statistiskt småplock, en spännande roman — är rik illustrerad — och kostar blott 10 öre.

Prenumeration genom hvarje bokhandel, tidnings- och postkontor. 5 kr. pr år, 1,25 pr kvartal. Lösnummer öfverallt där tidningar säljas.

H. 8 D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF Kth. S. Bengt Sjöf.
SVENSKT KONSTINDUSTRIARBETE TILL KEJSAR WILHELM.

Vid ett besök i Visby domkyrka sistlidne sommar tilldrogo sig, som bekant, ett par gamla metallkronor från 15- och 16-hundratalet kejsar Wilhelms uppmärksamhet i den grad, att han gaf tyske konsuln på platsen i uppdrag att anskaffa afgjutningar af dem. I enlighet därmed uppdrogs efter infordrade anbud åt A.-B. Arvid Böhlmarks Lampfabrik i Stockholm att verkställa detta arbete, och i dagarne ha de nya upplagorna af dessa kronor exponerats i firmans lokaler vid Normalmstorg. Vi återgifva den ena af de båda kronorna.

23: E HÄFTET
INNEHÅLLER

Svante August Arrhenius. — Skiljedomarne i renbetesfrågan. — Ur en svensk vapensamling. — Främmande sändebud i Stockholm. — Ungersk målare. — Assessor P. E. Svinhufvud. — Caran d'Ache. — Brokigt utomlandsnytt. — Till kamp mot opiet. — Sven Hedin i England och Skottland. — Erotikon. — "Mrs Dot" å Svenska Teatern. — Hauptmans "Väfvarne" å Norrköpings teater. — Andra kammarens interparlamentariska fredsgrupp. — Folkskoleinspektörernas riksmöte. — General Booth i Sverige. — Nyboda tunnel. — Transport af jätteångpanna. — De första tågen å södra Ölands järnväg mötas. — Exteriör af Karlshamns nya stadshotell. — Från meljersta Kalmar läns trafikklubstafan. — Den siste kammakaren. — Veckans porträttgalleri. — Svenskt konstindustriarbete till kejsar Wilhelm. — Ett sällsynt mynt. — Vandringspris. — Skyttelinje på is.

ETT SÄLLSYNT MYNT.

Bland de mynt och minnespänningar ur myntkabinettets och riksbankens myntkabinettets dublettfförråd, som nyligen såldes på offentlig auktion i hufvudstaden, funnos några svenska plåtmynt af stor sällsynthet. En särskild uppmärksamhet bland kännare tilldrogo sig tvenne fullgoda exemplar å 8 daler s. m., båda slagna i Avesta resp 1657 och 1662.

INTET HOT

afses med att vår ofta framställda begäran denna gång omgiwes af krigiska bilder och emblem. Vi upprepa denna begäran: tillskrif icke någon enskild person inom Redaktionen eller Expeditionen i någon angelägenhet som rör Hvar 8 Dag eller Guld-Ax. Personen i fråga kan ju vara bortrest eller f. ö. frånvarande. Adressera till resp. tidning direkt. Vi varna för följderna af att icke beakta var i ömsesidigt intresse gjorda begäran. — Följden blir att vi upp-

SKJUTA

besvarandet af dylika bref.
Red. af H. 8. D. och Guld-Ax.

Vår bild återger det förra, hvilket inropades för den Antellska samlingen i Helsingfors och betingade ett pris af 2,25 kr. — Dess vikt är 14½ kg. (H. 8. D:s Sthlmsfoto.)

DET VANDRINGSPRIS, som af Svenska Metallverken skänkts till Nordiska spelen och i år eröfrats af Blekinge Skytteförbund.

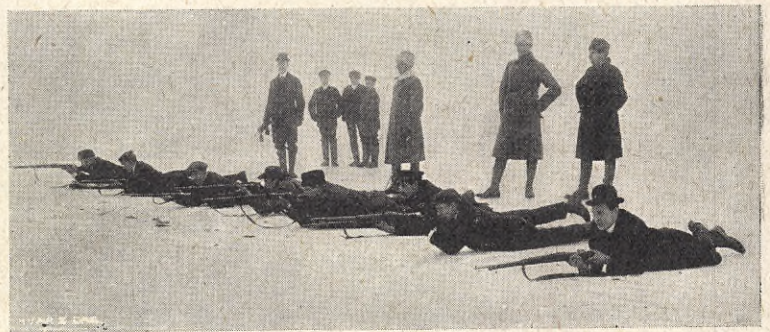

Foto. Berns, Lilla Edet
SKYTTELINJE PÅ IS. Från täflingarne den 21 februari å Grinnerödsjön (vid Backamo).
Kitché: Bengt Wäfersparre.